

Predstava Tomáša Halíka o synodálnej ceste

Roman Cardal

19. januára 2022 ✚ Cirkev ✚ Synodalita

Zdroj: youtube.com

Synodálna cesta má podnietiť diskusiu o stave súčasnej Cirkvi a o spôsobe jej nápravy. Pápež František vyjadril želanie, že žiaden hlas by nemal byť prehliadaný a nikto by nemal byť umlčovaný. Zdá sa, že sa začalo akési všeobecné referendum o Cirkvi, v ktorom sa bude rozhodovať o jej budúcej podobe.

Známy český teológ Tomáš Halík natočil polhodinové video, v ktorom divákov oboznamuje so svojou víziou synodálne obnovovanej a obnovenej Cirkvi. Prichádza s myšlienkami, ktoré sú závažné a svojou povahou na diskusiu priam vyzývajú.

T. Halík najprv hodnotí, ako sa česká katolícka cirkev vyrovnala s reformnými požiadavkami II. vatikánskeho koncilu a s poľutovaním konštatuje, že kvôli svojej izolácii od diania na Západe vraj zastala vo svojom reformnom úsilí na polceste. Zdôrazňuje, že „niektorí katolícki myslitelia sa o pokoncilovú premenu českej katolíckej cirkvi pokúsili, narazili však na **odpor tradične a stereotypne zmýšľajúcich kňazov a laikov**“. T. Halík vyjadruje obavu, aby nový pokus o premenu, iniciovaný pápežom Františkom, nedopadol rovnako. Vo svojom prejave predstavuje stratégiu, ktorá by tomu mala zabrániť.

Naliehavosť zásadnej metamorfózy Cirkvi zdôrazňuje tým, že **označuje predkoncilový katolicizmus za totalitný systém**, ktorý používal represiu, vyžadoval poslušnosť a bál sa slobody a tvorivosti veriacich. Prirovnáva ho ku komunistickému režimu (!), ktorý sa vyznačoval podobnými znakmi. Takto znetvorené kresťanstvo vidí aj u niektorých súčasných politikov, ktorí ho zneužívajú ako mocenský nástroj na dosahovanie svojich cieľov. Konkrétne menuje Jaroslava Kaczyňského, Viktora Orbána a Vladimíra Putina. Kvôli ich inštrumentalizácii viery sa vraj ľudia kresťanstva boja a húfne opúšťajú Cirkev.

Halík sa vo svojom prejave nedotýka žiadnych konkrétnejších otázok a zámerne zotrúva pri všeobecných proklamáciách. Je zrejmé, že **cieľi na vytvorenie určitého dojmu**, na stimuláciu emócií poslucháčov, v ktorých chce vyvolať sympatiu k synodálnej rekonštrukcii Cirkvi a **antipatiu k predkoncilovým cirkevným praktikám**. Nevôľa poslucháčov sa má obrátiť aj proti spomínaným politikom vedúcim tzv. populistickú a autoritársku politiku, ktorí sypú piesok do súkolia západnej liberálnej demokracie. Nezabúda pritom poukázať na to, že vďaka ich obštrukciám sa tento slobodný režim ocitá v stále väčšej kríze.

Je zrejme, ako veľmi T. Halíkovi a kruhom, za ktoré hovorí, **leží radikálna premena štruktúr a učenia Cirkvi na srdci**. O hĺbke požadovanej reformy vypovedá jeho **obvinenie predkoncilovej Cirkvi z totalitarizmu**, čo je úplne krajný výraz, ktorý chce dať požadovanej obnove maximálne silný impulz. Je však otázka, koho táto razantná rétorika osloví. Že v predkoncilovej Cirkvi existovali totalitné praktiky je rovnako pravdivé ako to, že existovali a existujú aj v Cirkvi pokoncilovej. Stačí sa rozpomenúť na **nekompromisnú likvidáciu nepohodlných konzervatívnych laikov, kňazov i biskupov**, ktorí museli čeliť falošným obvineniam z finančných machinácií či sexuálneho obťažovania zo strany liberálnych médií a liberálnej časti katolíckej hierarchie. Stačí z mediálneho priestoru zozbierať invectívy, ktorými sú zahrňovaní konzervatívni katolíci tými, ktorí kážu o dialógoch, tolerancii a nastavovaní tváre svojim nepriateľom. Sám Halík sa neštili používať hrubé výrazy a v jeho textoch i prejavoch sú dohľadateľné miesta, v ktorých svojich oponentov častuje ako psychicky chorých, fašisticky zmýšľajúcich ignorantov, ktorí stoja v ceste novému rozkvetu Cirkvi.

Ani jeho slová o politickom zneužívaní kresťanstva nie sú príliš presvedčivé, pretože **on sám sa k politickým záležitostiam neustále vyjadruje**, pričom sa za svoje názory zasadzuje váhou celej svojej odbornej a ľudskej osobnosti. Jej neoddeliteľnou súčasťou je samozrejme aj kresťanská viera, ktorú ako katolícky kňaz zosobňuje celkom zvláštnym spôsobom. Čo iné ako zneužitie je jeho **podpora cynických multi-kulti a rodových praktík** na Západe s tým, že je to vraj v súlade s kresťanským pohľadom na svet? Kam máme zaradiť jeho vytrvalú snahu bagatelizovať nebezpečenstvá, ktoré sú spojené s **nekritickou otvorenosťou voči islamu**? S otvorenosťou, ktorá sa má stať rysom synodálne obnovennej Cirkvi.

Nie je napríklad neznáme, že T. Halík dlhodobo propagoval predstaviteľov moslimskej obce v Prahe a imáma pražskej mešity Shamera Shehadeha ako vzor umierneného moslima. 21. mája 2020 bol tento človek odsúdený Vrchným súdom v Prahe na desaťročné odňatie slobody za podporu terorizmu. Bude synodalita obsahovať umlčovaciu kritiku tých, ktorí na toto nebezpečenstvo upozorňujú alebo vypočuje aj ich hlas s tým, že „dvierka“ Cirkvi nebude možné otvárať až tak dokorán? A čo iné ako **hrubé zneužitie kresťanstva** je Halíkovo pamätné **označenie slovenskej prezidentky Čaputovej za Johanku z Arku**? Práve preto sa kňazom angažovanie v politike neodporúča, lebo potom ľahko dochádza ku kompromitácii kresťanského posolstva.

Nič z toho, čo tu odznelo, nie je útokom na osobu T. Halíka. Je to len úvaha o tom, aký profil má jeho osobnosť, s ktorou sa svojim čitateľom a poslucháčom odporúča ako spoľahlivý vodca na synodálnej púti. V jeho výzve zaznieva množstvo vecí, s ktorou sa môže stotožniť každý kresťan. Je tiež zrejme, že diskusia o stave Cirkvi sa bez razantnej a ostrej kritiky nezaobíde. Nikto súdny nemôže popierať, že v Cirkvi je dosť špiny, ktorú by bolo dobré vymiesť. Nie je však na škodu pripomenúť si slová svätého Augustína, ktorý Cirkev označuje ako *sancta meretrix*, ako svätú neviestku a táto povaha jej bude vlastná až do konca vekov. S plánom každej zásadnej reformy je spojené nebezpečenstvo, že **slepý elán povedie k vytrhávaniu pšenice spoločne s kúkolom**. Niektoré zlá budú Cirkev sprevádzať vždy a prísľub na ich odstránenie je iba živením márnej ilúzie, ktorá navyše môže vyústiť do ešte väčšej škody.

Keď už niekto vysloví také radikálne obvinenie a odmietne predkoncilovú Cirkev ako totalitný spolok klerikálov, mal by si sám najprv spytovať svoje svedomie, či je patričnou morálnou autoritou, ktorá si také

tvrdé hodnotenie môže dovoliť. Pokiaľ táto sebareflexia chýba, môže sa stať, že onen **údajný totalitarizmus je len trieskou v porovnaní s brvnom vrazeným do oka** „kritického“ pozorovateľa. Reforma Cirkvi musí začať pri reforme našich osobných životov. Presadzovanie zmien v štruktúre a učenie Cirkvi sa ľahko môže premeniť na útek pred našou vlastnou skazenosťou.

Turbulentná doba a vysoké očakávania, ktoré boli vznášané vzhľadom ku koncilu, zapríčinili často nekritický obdiv a idealizáciu tak jeho predstaviteľov ako aj celkového priebehu a následkov. Profesor de Mattei prenáša s objektivitou historika túto udalosť zo sveta očakávaní a idealizácie do sveta reality. Viac v knihe na tomto linku: <https://www.christianashop.sk/druhy-vatikansky-koncil-doposial-nenapisane-dejiny/>

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/predstava-tomasa-halika-o-synodalnej-ceste/>